

ROZVOJ ARGUMENTAČNÍCH DOVEDNOSTÍ STUDENTŮ PRVNÍHO ROČNÍKU STŘEDNÍ ŠKOLY: INTERVENČNÍ STUDIE

DEVELOPMENT OF ARGUMENTATION SKILLS OF FIRST-YEAR HIGH SCHOOL STUDENTS: AN INTERVENTION STUDY

Karolína Malíková, Roman Švaříček

Ústav pedagogických věd, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

Abstrakt

Příspěvek zkoumá, jak dialogicky zaměřený vzdělávací program Argue with Me ovlivňuje schopnost žáků prvního ročníku středních škol vytvářet argumenty, které jsou nezbytné pro úspěšné řešení výzev 21. století. V průběhu akademického roku 2023/2024 bylo do výzkumu zapojeno 30 žáků. Sběr dat probíhal prostřednictvím audiovizuálních záznamů vyučovacích hodin (N=9) a online párových diskusí (N=3). Analýza dat ukázala zlepšení ve schopnosti formulace a strukturování argumentů, jakož i rozšíření schopnosti používat relevantní a přesvědčivé důkazy k podpoře těchto argumentů.

Klíčová slova: argumentace; kritické myšlení; dialog; intervence

Abstract

The contribution explores how the dialogue-based educational program Argue with Me affects the ability of first-year high school students to create arguments that are essential for successfully addressing the challenges of the 21st century. Throughout the academic year 2023/2024, 30 students were involved in the research. Data collection was conducted through audiovisual recordings of teaching hours (N=9) and online pair discussions (N=3). Data analysis showed an improvement in the ability to formulate and structure arguments, as well as an expansion in the ability to use relevant and persuasive evidence to support these arguments.

Keywords: argumentation; critical thinking; dialogue; intervention

1 ÚVOD

Dialogická argumentace si v posledních letech získala pozornost jako metoda učení, která vede k významnému zlepšení v ústní a písemné komunikaci žáků a jejich kritickému myšlení (srov. Kuhn, 2015; Rapanta & Macagno, 2016; Chen et al., Shi, 2020). Přesto je rozvoj těchto dovedností ve vzdělávacích systémech často opomíjen nebo podceňován (Rapanta, 2021). Tento příspěvek se zaměřuje na vývoj používání argumentů žáků v průběhu času, konkrétně v kontextu účasti na dialogicky založeném vzdělávacím programu Argue with Me (Kuhn et al., 2016). Program navržený k podpoře argumentace prostřednictvím dialogu poskytuje žákům prostředí potřebné k rozvoji jejich argumentačních dovedností. Cílem tohoto výzkumu je prozkoumat, jak žáci formulují konkrétní argument během intervence.

2 TEORIE

Argumentace je proces formulování důvodů, vyvozování závěrů a jejich aplikace v diskusi (Iordanou & Constantinou, 2014; Rapanta & Felton, 2021). Na rozdíl od argumentace jakožto procesu je argument definován jako produkt argumentace (Rapanta & Felton, 2021). Nejstarší definice argumentu dle Toulmina (1958) znázorňuje Toulminův model argumentu pomocí 3 částí (claim, grounds a warrant). Výzkumy ukazují, že umění argumentace a s tím související dovednost konstruování argumentů má zásadní význam pro rozvoj kritického myšlení (Kuhn, 2015; Rapanta & Macagno, 2016) a vede k výraznému zlepšení v orální i písemné komunikaci žáků (Chen et al., 2016; Shi, 2020). Proto je jednou z žádaných dovedností, kterou by měli žáci dosáhnout a která je základem pro celoživotní učení a uplatnění ve společnosti (Rapanta, 2021).

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Studie zkoumá dopad intervence vzdělávacího programu Argue with Me na rozvoj argumentačních dovedností u 30 žáků střední školy. Intervence, která probíhala od září 2023 do června 2024, zahrnovala sérii 15 vyučovacích hodin, které byly strukturovaně rozděleny do tří fází: pregame, game a endgame. Tyto fáze byly v souladu s programem Argue with Me specificky navrženy tak, aby

postupně podporovaly a rozvíjely schopnost žáků formulovat a obhajovat argumenty. Data byla během intervence shromažďována pomocí audiovizuálních záznamů třídních i párových diskusí, párové on-line argumentace a vyplněných pracovních listů z vyučovacích hodin, které poskytovaly podklady pro analýzu vývoje argumentačních dovedností účastníků. Prostřednictvím kvalitativní analýzy používaných argumentů jsme došli k tomu, jakým způsobem se měnil konkrétní argument v průběhu intervence, což nám umožnilo hlouběji porozumět procesu evoluce argumentačních schopností žáků.

4 VÝSLEDKY

Analýza argumentačních schopností žáků během intervence odhalila postup ve vývoji žakovských argumentačních dovedností, a to zejména v oblasti konstruování argumentů a používání důkazů k podpoření argumentů, jakož i používání relevantních a přesvědčivých důkazů (grounds) k podpoře těchto argumentů. Kvalitativní analýza argumentů, která je zaměřena na identifikaci logických struktur, schopnost tvůrců argumentů používat důkazy a zlepšení žáků ve vytváření protiargumentů, umožňuje hlouběji proniknout do procesu, jakým se argumenty konstruují, jak jsou podloženy důkazy a jak se postupně rozvíjí schopnost účastníků diskuse formulovat stále sofistikovanější a přesvědčivější protiargumenty. Tímto způsobem se otevírá cesta k pochopení klíčových aspektů kritického myšlení a efektivní komunikace.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Závěrem lze konstatovat, že schopnost konstruovat argumenty je zásadní dovedností, nezbytnou pro rozvoj kritického myšlení, efektivní komunikaci a úspěšnou akademickou i profesionální kariéru. Důležitost této dovednosti je podložena rozsáhlým výzkumem, který ukazuje na přínosy argumentace pro kognitivní, sociální a akademický rozvoj jedinců (srov. Iordanou & Rapanta, 2021; Rapanta & Macagno, 2016). Přesto je začleňování systematického výcviku argumentace do vyučovacích hodin často komplikované, a to kvůli časové vytíženosti učitelů, nedostatku specifických materiálů a metodické podpory. V tomto kontextu může program Argue with Me sloužit jako účinný nástroj pro překonání těchto bariér.

6 LITERATURA

- Chen, Y. C., Hand, B., & Park, S. (2016). Examining elementary students' development of oral and written argumentation practices through argument-based inquiry. *Science & Education*, 25(3-4), 277-320.
<https://doi.org/10.1007/s11191-016-9811-0>
- Iordanou K. & Rapanta C. (2021). "Argue With Me": A Method for Developing Argument Skills. *Front. Psychol.* 12, 631203.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.631203>
- Iordanou, K. & Constantinou, C.P. (2014). Developing pre-service teachers' evidence-based argumentation skills on socio-scientific issues. *Learning and Instruction*, 34, 42-57. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2014.07.004>
- Kuhn, D. (2015). Thinking Together and Alone. *Educational Researcher*, 44(1), 46-53. <https://doi.org/10.3102/0013189X15569530>
- Kuhn, D., Hemberger, L., & Khait, V. (2016). Argue with me: Developing thinking and writing through dialog. Routledge.
- Rapanta, C. & Felton, M. K. (2021). Learning to Argue Through Dialogue: a Review of Instructional Approaches. *Educational Psychology Review*, 34, 477-509.
<https://doi.org/10.1007/s10648-021-09637-2>
- Rapanta, C. (2021). Can teachers implement a student-centered dialogical argumentation method across the curriculum? *Teaching and Teacher Education*, 105, 103404. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2021.103404>
- Rapanta, C., & Macagno, F. (2016). Argumentation methods in educational contexts: Introduction. *International Journal of Educational Research*, 79, 142-149. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.03.006>
- Shi, Y. (2020). Constructed dialogs reveal skill development in argumentive writing. *Read. Writing* 33, 2311-2335. <https://doi.org/10.1007/s11145-020-10045-1>
- Toulmin, S. (1958). The uses of argument. Cambridge: Cambridge University Press.